

Đề bài

Nội dung chủ yếu của văn học viết từ thế kỉ XJ đến đầu thế kỉ XV là tinh thần yêu nước.

Em có ý kiến gì về nhận định trên.

Bài làm

*Việt Nam đẹp khắp trăm miền
Bốn mùa một sắc trời riêng đất này*

Câu thơ như một lời hát vang lên kiêu hãnh, tự hào. Đó là lời hát của tất cả mọi người con của dân tộc Việt Nam ta từ xa xưa cho đến tận ngày nay. Phải chăng mà chính vì vậy mà đã có nhận định: *Nội dung chủ yếu của văn học viết từ thế kỉ XI đến đầu thế kỉ XV là tinh thần yêu nước*. Nhận định đó đúng hay sai? Để trả lời được câu hỏi đó, chúng ta cần phải tìm hiểu, xem xét minh chứng một cách toàn diện.

Văn học là tấm gương phản ánh cuộc sống. Quả vậy, tất cả những tình cảm, những xúc động, trăn trở của cuộc sống của con người đều được các nhà thơ, nhà văn phản ánh đầy đủ toàn diện trong văn học. Một trong những nội dung đó là tinh thần yêu nước. Từ thế kỉ XI đến thế kỉ XV, nhân dân ta đã gặp biết bao khó khăn, tai họa, chống chọi bao kẻ thù xâm lược, vượt qua bao gian khổ để xây dựng cơ đồ trong buổi đầu dựng nước. Giặc Tống, Nguyên, Minh đều là những thế lực hung bạo rất mạnh. Chính những gian lao đó đã làm trỗi dậy trong lòng con người tinh thần yêu nước, một tình cảm cao quý.

Nhìn lại những trang sử, những áng văn bất hủ đã qua, chúng ta có thể khẳng định chắc chắn rằng nhận định trên hoàn toàn đúng. Yêu đất nước, biết bao nhà thơ đã dùng những nét bút tuyệt tác nhất của mình để ca ngợi cảnh đẹp quê hương đất nước. Nguyễn Trãi, một thi sĩ tài ba đã nhận ra nét đẹp quê hương ở những gì bình dị nhất:

Cỏ xanh như khói bến xuân tươi

(Bến đò xuân đầu trại)

Phải yêu quê hương xứ sở đến nhường nào, nhà thơ mới có thể khám phá được nét đẹp ấy, mới có thể thấy lòng xao xuyến trước một bến đò im lìm trong màu xanh của cỏ hoa lẫn với màu áo của làn mưa xuân. Không chỉ một vị quan, một thi sĩ như ông mà cả một nhà vua cũng sững sờ trước vẻ đẹp của đất nước, của mùa xuân:

Chim hót véo von liễu mở đày

Thềm hoa chiều ánh bóng mây bay

(*Cảnh mùa xuân* – Trần Nhân Tông)

Không yêu non sông gấm vóc thì làm sao một nhà vua với biết bao việc nước lan có thể quên cả *chuyện nhân sự* để thả lòng theo thiên nhiên rộn ràng chim ca hoa nở.

Trong những áng văn thơ cổ, tinh thần yêu nước được thể hiện bằng cả những câu thơ kiêu hãnh, tự hào về đất nước:

Nam quốc sơn hà Nam đế cư

Tiết nhiên định phận tại thiên thư

(*Nam quốc sơn hà* – Lý Thường Kiệt)

Lý Thường Kiệt đã nói thay cho tiếng nói của cả dân tộc, dân tộc đó khẳng định độc lập của đất nước mình. Đối với Nguyễn Trãi, ông lại tự hào về nền văn hiến lâu đời của đất nước. Một đất nước mà:

...Vốn xưng nền văn hiến đã lâu

Tinh thần yêu nước còn được phản ánh trong văn học một cách thiết thực hơn, đó là những câu thơ, lời văn xót xa trước cảnh khốn cùng của dân đen dưới gót quân xâm lược. Đó là cả một nỗi đau quặn thắt với những lời văn thấu trời:

Nướng dân đen trên ngọn lửa hung tàn

Vùi con đỏ xuống dưới hầm tai vạ

(*Cáo Bình ngô* – Nguyễn Trãi)

Chính bởi lòng yêu nước sâu sắc nên người cầm bút vẫn không dừng dung trước nỗi bất hạnh của nhân dân, họ nói về nỗi đau của người dân như nói đến nỗi đau của chính mình. Các nhà thơ đã dùng ngòi bút của mình để tố cáo sự độc ác dã man của quân giặc. Chúng

Uốn lưỡi cú diều mà sỉ mắng triều đình, đem thân dê chó mà bắt nạt tể phụ... Chúng đòi ngọc lụa để thỏa lòng tham khôn cùng, thu bạc vàng để vét của kho có hạn.

(*Hịch tướng sĩ* – Trần Quốc Tuấn)

Ngoài ra, các tác phẩm văn học thế kỉ XI đến thế kỉ XV còn phản ánh tinh thần yêu nước qua một mặt quan trọng khác, đó là lòng căm ghét giặc, muốn tiêu diệt giặc ngoại xâm. Một vị tướng tâm huyết với những câu văn sôi sục căm hờn:

Ta thường tới bữa quên ăn, nửa đêm vỗ gối, ruột đau như cắt, nước mắt đầm đìa. Chỉ tiếc rằng chưa xẻ thịt lột da, nuốt gan uống máu quân thù.

(Trần Quốc Tuấn)

Đó không phải là tâm trạng riêng của một mình Trần Quốc Tuấn mà đó là nỗi căm uất của cả một dân tộc. *Bình Ngô đại cáo* cũng đã từng nêu rõ *mỗi căm giặc nước thì không cùng sống*. Qua những trang văn học, ta có thể thấy nỗi đau đó được nâng lên và chuyển thành ý chí quyết tâm bảo vệ Tổ quốc.

Hoành sóc giang san cáp kỉ thu

(*Thuật hoài* – Phạm Ngũ Lão)

Dân tộc đó luôn ở trong tư thế sẵn sàng chiến đấu với một lòng yêu nước bất diệt.

Không chỉ có ngày xưa mà cho đến tận ngày nay tinh thần yêu nước ấy vẫn không hề suy yếu. Văn học vẫn tiếp tục phản ánh những trang sử vẻ vang của kháng chiến chống Pháp, chống Mĩ. Chúng ta vẫn có thể tìm thấy trong những áng văn thơ hào hùng tinh thần yêu nước của những người thanh niên, những cụ già, những em trẻ của biết bao thế hệ Việt Nam:

*Ôi Việt Nam xứ sở lạ lùng
Đến em thơ cũng hóa anh hùng
Đến ong dại cũng luyện thành chiến sĩ
Và hoa trái cũng biến thành vũ khí*

(Tố Hữu)

Còn gì hơn khi cả một dân tộc mà từ ngọn cỏ, gốc cây đến em thơ cũng sôi sục tinh thần đánh giặc. Còn gì hơn khi những người thanh niên Việt Nam đi đánh giặc mà tự hào:

*Xẻ dọc Trường Sơn đi cứu nước
Mà lòng phơi phới dậy tương lai*

Tinh thần yêu nước là điều thiêng liêng tồn tại đến muôn đời. Làm sao một đất nước có thể vững bền khi mà không còn nữa những tấm lòng yêu nước. Đất nước ấy sẽ gục ngã trước mũi giày xâm lược của quân thù. Hơn thế nữa, văn học chỉ đẹp, chỉ rực sáng khi nó phản ánh đúng hiện thực hào hùng của cuộc sống dân tộc. Vì vậy một nội dung chính nổi bật trong văn học Việt Nam chính là tinh thần yêu nước.

Qua những áng thơ văn bất hủ còn mãi trong nền văn học. Ta có thể khẳng định tính đúng đắn của nhận định trên không chỉ trong giai đoạn văn học thế kỉ XI đến XV mà nó còn đúng trong nhiều giai đoạn khác. Hơn thế nữa nhận định trên đã khơi dậy trong chúng ta lòng yêu nước nhắc chúng ta phải gắng sức để có tự hào mà ca lên rằng:

*Nước Đại Việt ta... bao đời gây nền độc lập, đã từng nên công danh liệt
ngàn năm.*

(Nguyễn Du)

Trần Thị Ngọc Thu

Trường PTTH chuyên Lê Hồng Phong